

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 150 Lei. — Șase luni 75 Lei. — Trei luni 40 Lei. — Pentru străinătate un an 250 Lei.
 Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză —
 Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petiț 3 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Centenarul lui Gheorghe Lazăr

(=) Zilele de 16/29 și 17/30 Septemvrie 1923 sânt statorite pentru comemorarea unuia dintre întemeetorii culturii românești, a mult iscusitului dascăl *Gheorghe Lazăr*, dela a cărui moarte s'au împlinit, în anul acesta, o sută de ani.

Satul frunțas de pe Valea Oltului, Avrigul, cu oameni buni și muncitori, a îngrijit ca, din prilejul serbărilor comemorative, să renoveze casa Domnului din această parohie, și să înfrumusețeze și mormântul marelui fiu ieșit din sinul ei.

Ceice ne împărtășim de roadele lucrării învățătorului deșteptător al conștiinții naționale, simțim datoria să nu dăm uitării niciodată viața și faptele marelui Lazăr.

Parastase vor fi ținute, în 17/30 l. c., în bisericile din țară, ear tinerimea școlară va asculta conferințele instructive rostiite de profesorii săi întru pomenirea ilustrului dascăl ardelean.

Acest învățat și îndrăzneț bărbat și-a dobândit învățătura în școală și afară de școală. Venit la Sibiu, în apropierea locului nașterii sale, a lucrat ca profesor și predicator la seminarul nostru din anii 1814—1816.

Ardealul încătușat nu era însă locul prielnic pentru avântul dascălului sărac, care și-a permis primejdioasa cutezare d'a cere egalitatea drepturilor și pentru neamul său românesc. Soarta unui asemenea propovăduitor era totdeauna destituirea,

după care urma de obicei pribegia peste munții despărțitori de frați, — uneori exilul în țări depărtate.

A trecut și Gheorghe Lazăr peste culmile carpatine, pe pământul primitor, unde pe lângă toată sistema plocoanelor orientului și a vicleniei unora, știa că se adresează *românilor* doritori d'a se desface din cele mai nefirești legături, ce au purtat vreodată: din jugul fanarioților lacomi și răpitori.

Pe lângă numeroșii dascăli greci dela Sfântul Sava din București, i se dă lui Gheorghe Lazăr un locșor, de unde în curând aveau să răsară: școalele naționale românești, luând locul celor grecești de până atunci, și bărbați de seamă cari să continue opera încercută de marele dascăl ardelean cu năzuința d'a fi folositor întregului neam.

Gheorghe Lazăr nu ni-a lăsat volume de literatură și de știință, — dar patriotismul și sârguința lui au izbutit să dea generației sale o nouă hrană sufletească cuprinzătoare și sănătoasă, care să fie în stare d'a rezista tuturor influențelor rele ale străinismului.

Omul acesta, trimis de providența dumnezească, ni-a descoperit calea mântuirii unui popor ținut în întunec.

De aceea ne adunăm la Avrig în ziua de Duminecă, 17/30 Septemvrie, ca împlinindu-ne datoria prin calde rugăciuni

să aducem mulțămiri Atotputernicului că ni-a dat oameni cari să ne izbăvească de asupritori, și după zilele de vijelie să ne împărtășească de zile senine, cu soare și cu bune roduri.

Atárnă astfel numai dela înțelepciunea, hărnicia și omenia urmașilor de astăzi și de mâne ai lui Gheorghe Lazăr, să păstreze și să sporească darurile și bunătățile, de care se învrednicesc, pentru a putea face față totdeauna tuturor curentelor ce s'ar ivi spre dauna generală a țării și neamului nostru întregit.

La Avrig. Ministerul instrucțiunii publice a luat dispozițiunea să se trimită pentru ziua de 17/30 Septemvrie câte o delegație compusă dintr'un profesor și elev de fiecare școală secundară în comuna Avrig, spre a participa la serbarea aniversării celor o sută de ani dela moartea lui Gheorghe Lazăr.

O expoziție etnografică va aranja dl prof. D. Comșa din prilejul serbărilor Gh. Lazăr în Avrig. Expoziția se va ținea în salele școlalei din Avrig, în 29 și 30 Sept. a. c. Vor lua parte satele Avrig, Săcădate, Porumbacul-de jos și Răcovița. Organizată din îndemnul Asociațiunii, va conținea mai ales țesături și broderii (cusături) românești, apoi furci de tors, încrestate, ulcioare vechi și multe alte obiecte din bogata colecție a dlui profesor D. Comșa. Asociațiunea va distribui și premii, în sumă de 3000 de Lei.

FOIȘOARA

Gheorghe Lazăr

(1779—1823)

Gheorghe Lazăr s'a născut în 1779 în Avrig, în Transilvania. Cu ajutorul baronului Brukenthal, proprietarul Avrigului, Gh. Lazăr urmă întâi învățăturile la academia din Cluj apoi studiile la facultatea de teologie a universității din Viena.

Intors la Sibiu, a fost hirotonit întru arhidiacon al scaunului episcopal și numit profesor-catihet la seminarul teologic. Lazăr n'a stat mult aici, căci după o predică împotriva stării lucrurilor de atunci și după o mustrare ce i se făcu de episcopul Vasile Moga, părăsi Sibiu și, cu cartea în mână, trecu munții să spună românilor de sub domnia Fanarioților, că ei sânt români.

În București se adresează Eforiei școalelor compusă din mitropolitul țării și trei boeri, aleși dintre membrii divanului domnesc, cu o programă ce proiectase, arătând că voiește să deschidă acolo o școală românească cu învățături predate în limba națională a românilor. După multe trăgănări i se încuviință cererea și i se dete un mic local în edificiul dela sf. Sava, unde și așează școala cu numărul de școlari

ce-și putu recruta. Învățăturile sale nu puteau fi un curs sistematic, de oarece auditorul său nu posedă cunoștințele pregătitoare, pentru înțelegerea subiectelor de știință aprofundată. De aceea Lazăr împeștră lecțiile sale cu un fel de conferințe, căutând a deștepta prin ele în elevi gustul de știință și mai presus de toate plăcerea pentru limba românească.

Școala sa prindea astfel, din zi în zi, tot mai adânci rădăcini, ear școlarii săi, după ce învățau întâi gramatica, aritmetica, geografia, desenul ș. a., înaintau la studii speciale în filozofie și matematică aplicând aceasta din urmă la compunerea de planuri topografice și la desemnuri constructive.

În curs de 5 ani, cât ținu școala lui Gh. Lazăr, mulți elevi se distinseră, precum: Gh. Paladi, care a introdus metoda lancasteriană în școalele primare, apoi Ioan Eliade Rădulescu, profesor la școala națională a lui Gh. Lazăr și urmaș al său, care continuă a cultiva patriotismul și conștiința națională a românilor în Muntenia. Din îndemnul lui Gh. Lazăr se trimiseră de cătră Eforia școalelor la universitatea din Pisa patru tineri pentru a se pregăti de profesori la școalele naționale.

Evenimentele răboinice din anul 1821 închiseră școala lui Gh. Lazăr, ear dânsul sleit de puteri și descurajat părăsi București, se întoarse la Avrig, unde muri în 1823.

Gh. Lazăr ni a lăsat, ca scriitor, o lucrare intitulată «Povătuitorul tinerimii», scrisă la 1820 și tipărită în Buda în 1826.

Într'un apel al său se spune, că mai erau gata pentru tipar: «Filosofia», «Matematica», «Geografia» și «Istoria universală». Din toate aceste opere n'a rămas decât un singur manuscris, păstrat în biblioteca universității din București: «Curs de Aritmetică, compus în limba românească și în folosul școalelor dela Sf. Sava de Gh. Lazăr la anul 1821 Februarie 26».

Activitatea lui Gh. Lazăr avu rezultate strălucite. Școalele grecești căzură, cele românești le luară locul. Astfel, se înființară școale naționale în București (1823), în Slatina (1824), în Craiova (1826). În anul 1826 se mai înființă și «Societatea pentru propășirea românilor», prin stăruințele lui Constantin Golescu și Ioan Eliade Rădulescu cu scopul de a lăși cultura națională prin școale, reviste și teatru.

Mișcarea națională, pornită de Gh. Lazăr, a dobândit avânt mai puternic după întoarcerea tinerilor trimși la studii în străinătate. Între aceștia Petru Poenar, care a făcut studii speciale de științe naturale la universitatea din Paris, ca director al școalelor române, încă sub guvernul lui Kisseleff desvoltă o întinsă activitate școlară.

Lui Gh. Lazăr i s'a ridicat monument în fața universității din București.

Programul

Serbărilor centenarului morții lui Gheorghe Lazăr

Sâmbătă 29 Septembrie, la București

Ora 10 dim. Parastas la Mitropolie, la care vor lua parte autoritățile. Delegați ai corpului profesoral și ai școalelor secundare și superioare din București. Cuvântarea I. P. S. Mitropolitului Primat.

Ora 11 dim. Pelerinaj la statuia lui Lazăr, pornind de la mitropolie. Imnul lui Lazăr executat de corul școalelor din capitală. Discursul ministrului instrucțiunii. Defilarea elevilor școalelor primare și secundare din București.

Ora 3 jum. p. m. Conferința d-lui profesor C. Adamescu. Coruri școlare.

Ora 9 seara. Plecarea delegaților și invitaților cu tren special la Avrig.

La Sibiu (în aceeași zi):

va avea loc în sala «Urania» la ora 10 și 30 minute a. m.

Festivalul Gheorghe Lazăr

în amintirea împlinirii unui veac de la moartea marelui dascăl al neamului, dat de Seminarul teologic «Andreian», Școala normală «Andrei Șaguna» și Liceul Gheorghe Lazăr, cu concursul tuturor școalelor secundare.

Program:

1. N. Popovici: «Sfânta zi de libertate», pentru cor mixt, executat de corul Școalei normale «Andrei Șaguna».

2. «Meritele lui Gheorghe Lazăr pentru școala și cultura românească», discurs de Dr. Ioan Bunea, dir. liceului Gheorghe Lazăr.

3. N. Oancea: «Sus inima români», pentru cor mixt, executat de corul liceului Gh. Lazăr.

4. A. Vlahuță: «Cuvântul», poezie recitată de Gheorghe Secaș, student la seminarul «Andreian».

5. «Apostolatul lui Gheorghe Lazăr în Sibiu, de N. Colan, profesor la seminarul «Andreian».

6. Al. Davila: «Ne-aducem aminte, strămoși», poezie recitată de Miorica Tordășianu, elevă în cl. VIII lic. de fete.

7. E. Wachmann: «Cântec festiv», pentru cor mixt, executat de corul liceului «Gh. Lazăr».

Înainte de festival, la ora 9 și jum., va avea loc un parastas în catedrală.

Duminecă 30 Septembrie la Avrig

Ora 10 dim. Liturgia și parastasul oficiat de I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae.

Cuvântările:

- I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae.
- Ministrul Instrucțiunii.
- Delegatul Academiei Române.
- Delegații celor patru universități.
- Președintele Astrei.
- Directorul liceului Sf. Sava.
- Delegații corpului didactic secundar din diferitele provincii.
- Delegatul corpului primar.
- Delegatul comunei Avrig.

La amiazi masă comună oferită de ministerul instrucțiunii.

Ora 3 jum. Conduct etnografic și producțiuni populare.

Plecarea din Sibiu a I. P. S. Sale mitropolitului cu consistorul arhidiecezan, a comitetului central al Asociațiunii, a elevilor seminariali, licee și școala normală în frunte cu profesorii, va fi la ora 6 jum. dim., cu un tren special.

Convocarea și programul

Cercului religios Budila și jur pe anul 1923

Frate și părinte, — Vă înaintez programul cercului religios Budila și jur pentru anul 1923, și totodată vă rog a vă conforma întocmai.

Cercurile religioase, în formarea lor, nu atârnă de la felul protopopiatului, ci după adresa oficiului protopopesc, se compun din parohiile învecinate, fără a avea în vedere de ce protopopiat aparțin. Sânteți invitați să convocați și învățătorimea locală să ia parte activă, ca să armonisăm lucrările. Învățătorii vor anunța benevol partea lor activă, pentru fiecare localitate a cercului preotului local, care este dator a încunoștința, din vreme, pe învățători despre aceasta.

Să stăruim ca poporul, cu mic și mare, să ia parte, ca să prefacem întrunirile noastre într'un fel de pelerinaj misionar.

Unde se poate, împreună cu învățătorimea și tineretul, să aranjați, pentru ziua fixată cercului religios, producțiuni teatrale, corale, religioase naționale, cu diferite scopuri locale, bisericesti școlare.

Ordinea:

1. Duminecă în 17/30 Sept. c. ne vom întruni în parohia *Dobârâu*. Va predica pâr. Cojocariu din Teliu. După sf. liturghie se va oficia sfințirea apei și boteza tot poporul. Înființarea casei culturale.

2. Duminecă în 1/14 Oct. c. vom fi în *Bacitelec*, unde va cuvânta pâr. I. Curcubătă din Budila. Se va oficia după sf. liturghie maslu pentru popor. Organizarea tineretului pe baza statutelor din Budila și cele date de Cartea românească din Dicioșanmartin aprobate de dl ministru.

3. În 14/27 Oct. c. Sf. Paraschiva, vom fi în *Marcoș*, unde vor predica după sf. liturghie părinții Petru Mihai din Lisnău și Lincu din Chirchiș. Serviciu pentru bolnavi ocazionali comunal. Sft. maslu. Organizarea tineretului.

4. Duminecă în 22 Oct., sau 4 Nov. c. vom sluji în *Teliu*. Va predica părintele Greceanu din Bacitelec. Sfințirea apei. Organizarea tineretului.

5. Duminecă în 5/18 Nov. c. serviciul religios în *Budila*, unde va predica părintele Greceanu din Marcoș. Sfințirea apei și botezul credincioșilor. Foloasele cooperăției, obștii-felurite și banca populară în raport cu reforma agrară.

În toate localitățile se va începe activitatea cercului punctual la 9 ore dim.

Budila, la 6/19 Sept. 1923.

Pr. *Jordan Curcubătă*
prezid. cerc. relig.

Nr. 1888—1923 Pl.

Circulară

cătră toți membrii ordinari și extraordinari (ad hoc) ai sinodului protopresbiteral electoral din protopresbiteratul ortodox român al Aiudului.

În calitate de comisar consistorial instituit cu ordinul de la 19 Mai a. c. nr. 1888 Plen. și bazat pe § 16 din regul. de procedură la alegerea de protopresbiteri, sinodul protopresbiteral înmulțit al tractului ort. rom. Aiud se declară de mine convocat pe ziua de *Joi 21 Septembrie v. 4 Octombrie n. a. c.*, în capela parohiei centrale Aiud, cu începerea serviciului divin de la ora 10 dim., după care imediat va urma deschiderea sinodului prot. prin subscrip. comisar. Ședința de candidare a comitetului protopresbiteral, prescrisă prin §§ 14—15 a regulamentului, o convoc în cancelaria protopresbiterală *tot pe Joi 21 Septembrie 4 Octombrie a. c. însă cu începere de la ora 8 dim.*

Membrii comitetului și sinodului protopresbiteral să-și țină de scumpă și oficială datorință a se prezenta la ședințele în această circulară fixate, nu cumva să se zădărnicească alegerea din lipsă de membri.

Baia-de-Arieș, 30 August (12 Septembrie) 1923.

Vasile Gan
prot. com. cons.

Versuri

la centenarul morții lui Gheorghe Lazăr (30 Septembrie 1923).

*Mare dascăl, te coboară
Azi din plaiul nemuririi!
Românimea te adoară
In elanul prăsnuirii.*

*De copil, cu râvnă mare
La carte și 'nvățătură,
Tot ce e frumos și nobil,
A unit a ta făptură.*

*Din coliba țărănească
Ai plecat în lumea mare,
Cu bun gând, voință tare:
Neamul să se ferească.*

*Și ca vulturul în sbor
Ai atins culmea științii, —
Dar și cupa suferinții
Ai gustat adese-ori.*

*Apoi te-ai întors cu dor
La iubitul tău popor,*

*Cel cu totul insetat...
Șun isvor de apă vie
Peste el ai revărsat.*

*În grai dulce românesc
Tu le-ai cuvântat
La Munteni și Ardeleni,
Și le-ai infiltrat
Focul sacru al iubirii
De limbă, lege și țară:
Neamul nostru să nu fie
Altora neamuri de ocară!*

*Misiune mare, sfântă
Tu ai împlinit,
Și cu candela aprinsă
Conștiința națională
În toți ai trezit.
Ear sămânța aruncată
A dat rodul însuțit:
Școale mândre, institute
În curând au răsărit.*

*Slavă ție și mărire!
Bărbat vrednic luminat,*

*Care prin a ta jertfire
La viață ne-ai chemat.*

*In elanul prăsnuirii
Românimea te adoară,
Azi, din plaiul nemuririi
Mare dascăl, te coboară! —*

Pr. *Ioan Baptist Boiu.*

Pentru lupta împotriva sectelor. A apărut în editura Librăriei Diecezane din Caransebeș și P. Suru, București, o prețioasă lucrare sub titlul de: *Pentru neam și lege*, 40 de cuvântări de învățătură împotriva adventiștilor și baptiștilor, de diaconul *Dr. Gheorghe Comșa* subdirector general în ministerul cultelor și artelor, prefață de prof. Dr. I. Mihălcescu, cu aprobarea consistorului superior bisericesc și a sf. Sinod, și cu binecuvântarea I. P. Sf. Mitropolit al Ardealului. — Volumul părintelui diacon *Dr. Gh. Comșa* va face foarte bun serviciu preoților noștri în lupta ce trebuie s'o purtăm împotriva sectelor dușmane atât statului, cât și bisericii. Prețul volumului de 182 pagini este 35 Lei.

De vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu.

Post. La gimnaziul de băieți din Satulung-Săcele este de ocupat cu 1 Oct. a. c. postul de secretar, cumulat cu cel de pedagog la internat, împreună cu un salariu de 1600 lei lunar și completă întreținere în internat. Cererile, însoțite de acte justificative, se vor înainta Direcțiunii gimnaziului.

† **Dionisie cav. de Bejan**, una din figurile cele mai populare în viața publică a fraților noștri bucovineni, a încetat din viață în 21 l. c. în Cernăuț, în patriarhala vârstă de 86 de ani. Consilierul consistorial, părintele Bejan, fusese deputat în dieta provincială a Bucovinei ca reprezentant al fondului bisericesc timp de 15 ani, dela 1903—1918; un sfert de veac a condus ca președinte Societatea pentru cultura și literatura poporului român din Bucovina (1896—1918), câștigând merit deosebit prin înființarea internatelor românești și a școlilor particulare în comunele primejduite de rutenizare. Bejan a condus și congresul dela 28 Noembrie 1918, care a declarat realipirea Bucovinei la patria mamă. Venerabilului bărbat i s'au făcut funeralii naționale. Odihnească cu dreptii!

În loc de cunună. Banca centrală pentru Industrie și Comerț filiala Sibiu, în loc de cunună pe sicriul răposatului Partenie Cosma, a donat Lei 1000. — la masa studenților săraci de pe lângă liceul Gheorghe Lazăr din Sibiu.

Convocare. Reuniunea agricolă a județului Sibiu își va ține adunarea generală, Duminică în 30 l. c. a. c. la «Asociațiune», ora 17 din zi, la care, prin aceasta, se invită toți binevoitorii și sprijinatorii săi. Sibiu în 23 Sept. 1923. *Dr. Lazar Popovici*, președinte, *Isidor Dopp*, secr. adm.

Premieră interesantă se reprezintă Vineri, 28 l. c. în teatrul Sibiului: Tragedia *Gyges și inelul său*, de Fr. Hebbel. Piesa are 5 acte. Reprezentația se începe seara la ora 7 și jumătate.

Reprezentantul Franței în Japonia, Paul Claudel, un vestit și merituos scriitor, a avut timp să-și ia refugiul, în mijlocul cutremurelor de pământ, pe vaporul francez André Lebon, încât a scăpat teafăr din cataclismul japonez. Paul Claudel a scris numeroase opere dramatice religioase, pline de misticism și de adorare a Maicii Domnului. Este unul din conducătorii literaturii franceze moderne.

Fasciștii și teatrul. Acum au început fasciștii și în teatru să curețe atmosfera. Ziarul francez «Le Journal» povestea că zilele trecute s'au dus patru «cămăși negre» în teatrul Verdi din Milano și au interzis șefului «clacilor» să-și mai continue meseria. De acolo au plecat cei patru fasciști într'alte teatre din Milano și așa au isprăvit o șefii de «clacă». După cum se știe «claca» la teatru se compune din oameni plătiți, cari aplaudă la poruncă, pentruca să reușească piesa. De aici încolo știe publicul milanez că nu e purtat de nas de nește angajați ai teatrului.

Membri fondatori la «Reuniunea meseriașilor români din Sibiu» s'au înscris: Dr. Vasile Bologa, dir. liceului de fete, Emil Russo, general în pens., Cicero Damian, repr. de comerț, Maria Săsărman n. Pop, soție de dir. de fabrică, Crist. N. Ștefănescu, funcț. sup. financiar, Ioan Dordea, comerciant, toți din Sibiu, Oprea Pinciu, negustor, Rășinari, achitând fiecare taxa de câte 100 Lei. *Comitetul.*

Sub bună conducere! Ziarul Albina-Viespe din București scrie, că episcopul gr. cat. Valeriu Frențiu, cu prilejul vizitației sale canonice în părțile sătmărene sosind în comuna Doba, a încheiat un pact cu ordinul călugărițelor Nôtre Dame din München referitor la internatul liceului de fete din Beiuș, pe care l-a predat conducerea acestor călugărițe romano-catolice. — O faptură mai «românească» nici că s'ar putea închipui dela episcopul așa de încântat de înrâurirea educativă a iezuiților.

Ozonarea apei de băut. Dela consiliul orașului Sibiu: Deoarece apa de izvor de munte, în urma secetei continue, nu ajunge pentru aprovizionarea întregii populațiuni, se conduce cu începere de Sămbătă 22 l. c. și apa ozonată de băut din uzinele văii Șevisului în orașul Sibiu. Uzina de ozon funcționează perfect; această apă ozonată va fi cel mult o treime din întreaga apă adusă în oraș. Populațiunea este totuși îndrumată a fierbe apa înainte de a se bea.

Știre ziaristică. În Cluj apare dela 1 Septembrie a. c. o nouă foaie bisericească săptămânală, sub numirea *Renașterea*, organ oficial al eparhiei ortodoxe române a Vadului, Feleacului, Geoagiului și Clujului. Redactor responsabil este părintele asesor consistorial Dr. Sebastian Stanca. Redacția noului organ publică următorul comunicat: «Se aduce la cunoștința tuturor oficiilor noastre parohiale că avându-și acum eparhia noastră organul său oficial, cu ziua de 1 Sept. st. v. «Telegraful Român» dela Sibiu încetează de a mai figura ca organ oficial al nostru. Mulțumind confratelui mai mare dela Sibiu și Veneratului Consistor Arhidiecezan pentru sollicitudinea dovedită față de eparhia noastră până acum, indemnăm preoțimea noastră să aboneze și pe mai departe «Telegraful Român» atât pentru faptul că este organul oficial al mitropoliei noastre, cât și pentru serviciile mari ce le-a adus bisericii noastre în trecut. Incetând deci obligamentele noastre față de acest organ avizăm preoțimea noastră ca de aci înainte să și aranjeze fiecare preot personal abonamentul față de acela». — Urmă confratelui clujan succes deplin și viață lungă.

Electricitatea și agricultura. Ziarul francez «Excelsior» aduce informații interesante, în rubrica sa «pagina științelor aplicate», referitoare la aplicarea electricității în agricultură. Intensificarea cultivării pământului prin electrificarea solului a trecut în timpul din urmă în praxă. Resultatele obținute sânt foarte satisfăcătoare, și specialiștii sânt plini de nădejdi pentru viitor. În Anglia au dus experiențele cu cultura ovășului la o sporire de 40% la grăunțe și 80% la pai. Tot atât de elocvente sânt cifrele când e vorba de electricitate ca forță motrice pentru mașinile agricole. S'a putut constata că prețul unui hectar de arătură (18—22 ctm. afunzime) este de 203 franci francezi, cu caii, de 147 franci francezi, cu boi, de 134—142 franci francezi, cu tractori de soi și de 130 cu vârtejul (mașina de ridicat greutatea) electric, socotindu-se un Kilowatt cu 0.70 franci. Dacă se lucrează pământul și mai adânc, este diferența între lucrul cu electricitate și cu cai, boi, etc. și mai mare. De aceea e consult să propagăm ideea electrificării muncii câmpului.

Cât s'a bout într'un an. S'a făcut socoteală câtă beaură s'a trecut într'un an de zile în orașul și satele cu băieșaguri din ținutul Petroșenilor. Și eată ce spun răvașele: Spirit s'a vândut 270.500 litri; vin 479; bere 550.500; coniac 36.600 litri toate laolaltă în preț de aproape 29 milioane lei. Trist răvaș. (R. E.)

Lozinca președintelui Statelor Unite din America Coolidge. Actualul președinte american are de luptat cu multe greutăți. Nici în America nu curge lapte și miere, după cum cred mulți, ascultați: proprietarii de mine duc de doi ani de zile o luptă grea și îndârjită cu muncitorii mineri. Muncitorii se pun în grevă, proprietarii urcă prețurile cărbunilor și oamenii de rând n'au puțință să cumpere cărbuni nici chiar pentru prețurile cele mai ridicate. «Suferă și suduie». Cum va găsi președintele calea de a ajuta pe toți cetățenii, fără de a se amesteca în afacerile private ale lor — conform parolei republicane? Iată marea întrebare! — Alta: fiercăriua, care a luat parte la războiul mondial sau rudenilor cele mai apropiate, li s'au promis beneficii mari, la sfârșitul războiului. Dacă se ține statul de promisiune, e nevoie de miliarde — dar și dările se vor urca simțitor. «Micul cetățean se plânge de greul insuportabil al dărilor de, de prețurile de trai cu neputință de plătit, ear trust-urile bogate și puternice nu e voie să le împovărezi, ca să nu ți le ai de dușmane». Cum va putea rezolvi și această grea problemă președintele republicei? Și mai sânt alte situații foarte gingașe, pe cari le înșiră prof. Dr. A. Musie din Boston, într'un art. de fond, în «Prager Presse». Iți zici: va să zică și America își are necazurile ei, cari nu sânt de disprețuit! Știi ce lozinca și-a luat președ. Coolidge? «Strângeți rândurile și înainte!» Un apel la închegarea rândurilor, spre binele comun!

A apărut al 2-lea Buletin al desp. Sibiu al Asociațiunii, intitulat: «Ce suflu să aibă sezătorile și convenirile noastre?» Agenturile despărțământului îl vor primi în curând. E plănuită o serie întreagă de astfel de buletine, în care se vor desbata probleme cardinale dela ordinea zilei. E de dorit ca ideile din «Buletin» să se răspândească în sânul poporului.

Lozinci bune, lozinci rele

— Părerii de ale lui G. Le Bon și Bergson —

Zilele trecute a apărut o carte a învățatului Gustave Le Bon, intitulată «Desechilibrul lumii». Le Bon este în ziua de astăzi unul din cei mai remarcabili cugetători, sociologi, istorici, antropologi, fizicieni și pedagogi. Cărțile scrise de acest francez umplu o bibliotecă întreagă, ear traduceri din operele sale există chiar și în limba arabă și hindustană.

Multe și însemnate probleme, vitale pentru omenime, a tratat Le Bon în scrierile sale și cuvântul lui are mare greutate în lumea științifică.

Savantul acesta a urmărit evoluția religiilor și a popoarelor, a călătorit mult, ca să studieze epoca primordială a omenirii — analizând mentalitatea popoarelor primitive de astăzi — a făcut descoperiri senzaționale, epocale, în fizică, și multe alte fapte vrednice de laudă.

Ideile sale fundamentale privitoare la situația actuală politică, culturală, sânt cât se poate de pesimiste. Le Bon prevede un cataclism și mai mare pentru biata omenime, dacă nu se vor răspândi alte lozinci, mai sănătoase, în mijlocul tuturor.

Va fi bine să cunoaștem și noi unele din lozincile, pe cari vrea să le știe în mijlocul omenimii, fiindcă nu ni le pune la inimă Stan sau Bran, ci omul care a răzgândit problemele.

Pentru ca să pricepem punctul de vedere al lui Le Bon vom traduce câteva din fragmentele de filozofie, publicate în rev. pariziană «Analele» în anul acesta, fragmente cari vorbesc cât volume întregi.

Ascultați:

«Lumea este copleșită în ziua de astăzi de greutatea unor erori economice și psihologice atât de grozave, încât istoricii viitorului vor reuși cu mare greu să priceapă prestigiul acestora».

«Cu ușurința modernă a relațiilor și cu necesitatea schimburilor comerciale, cari rezultă din dezvoltarea enormă a populației, popoarele se simt legate în timpul de față printr'o interdependență așa de mare, în cât pagubele suferite de unul din ele ating în curând pe toate celelalte».

«Punctul esențial al reconstruirii economice a lumii este restabilirea interdependenței popoarelor, reglatoarea timpurilor moderne».

Va să zică: interesele popoarelor se țin lanț și nu se pot despărți.

«O escelentă definiție a radicalismului este aceea dată odinioară de preș. Wilson. Cuvântul acesta însemnează spune Wilson: simplism, violență și invidie».

«Ori cari ar putea fi combinațiunile vișate, o dictatură a proletariatului se va reduce întotdeauna la dominația absolută a câtorva «meneurs» (mânători, conducători). Sub țarism era Rusia guvernată mult mai puțin autocratic decât astăzi (sub bolșevici) (cugetare scrisă în lunie 1922).

Una din cele mai grele constatări:

«Adevărurile științifice sânt adevăruri universale. Credințele politice trecătoare, isvorâte din pasiuni și din sentimente, pe cari nu le guvernează rațiunea». Sau: «În viața modernă influințele colective sânt atât de puternice încât partea de independență, de gândire sau de acțiune posibilă a individului izolat a ajuns foarte restrânsă». (Aug. 1922.)

Contra ideii comunismului are cugetarea: «Idealul comunismului conduce în mod fatal la egalitatea în mizerie și în servitute. Succesul bolșevismului arată cu câtă ușurință revine omul la acest stadiu de servitute».

«Ura, nedreptatea și violența sânt tovarășele inseparabile ale opiniilor extremiste».

«Europa civilizată, care credea că ar fi sfârșit cu luptele religioase, se află, dimpotrivă, ca nici odată altădată amenințată de ele».

«Teama de votul alegătorilor și aceea a responsabilităților constituie două mari isvoare de acțiune a membrilor unui guvern democratic. Știindu-și viața lor politică efemeră (trecătoare) se ocupă exclusiv de ora prezentă și rămân indiferenți pentru viitor, cu toate că este câte odată foarte apropiat».

Am putea cita încă multe maxime de acestea, cele mai multe adânci și crude, cari vorbesc conștiinței omului modern, ne mărginim

să aducem încă numai una singură: «Ajutați vă unii pe alții în propriul vostru interes» — este o maximă care ar transforma lumea, dacă s'ar sălăși în inimi, după ce ar fi convertit spiritul. Trebuie să urmezi realizarea unui vis, știind că ceasul acestei realizări este prea îndepărtat încă pentru ca oamenii generației actuale să-l audă sunând vreodată».

De câte ori amintește Societatea Națunilor este sceptic, nu fiindcă n'ar vrea să se entuziasmeze pentru ea, ci fiindcă vede patimile omenesii deslănțuite într'un mod îngrijitor, încât crede că Societatea Națunilor n'are să le poată rezista.

De aceea vede viitorul în culori negre, dând țipete de alarmă, cari — după el — nu vor salva omenimea bolnavă.

De sigur aceleași teze ne oferă G. Le Bon și în volumul său recent. După lectura volumului îi răspunde acum vestitul filozof francez, unul din cei mai de seamă cugetători ai timpului nostru, Enric Bergson. Bergson e profesor de filozofie la «Sorbona», universitatea din Paris, premiat cu premiul Nobel. Lucrările lui Bergson au făcut epocă și vorba lui are mare greutate. Societatea Națunilor l-a ales de președinte al secției pentru o apropiere a intelectualilor tuturor țărilor, după război. Țipetele lui de alarmă au ajuns și la noi. Bergson vrea să vorbească conștiinții omului de astăzi, ca să vadă ce prăpastie se ască în fața sa, dacă nu ia bine seama.

Iată ce rânduri a adresat E. Bergson autorului cărții «Desechilibrul mondial», într'o scrisoare deschisă, publicată zilele trecute:

«Viu să scriu, pentru ca să-ți spun cu cât interes am citit «Desechilibrul mondial». Cartea nu te încurajează — vai! — de loc! Nu s'ar putea descrie un tablou mai pătrunzător al dificultăților ceasului de față și des re apăruta neputință a oamenilor de a le înfrânge. Nu s'ar putea arăta cu mai multă tărie cauza principală a acestei neputințe, care este necunoașterea condițiilor materiale și morale ale vieții popoarelor. Viitorul este poate favorabil, de fapt, psihologiei colective, această știință la care ai contribuit dta atâta ca să o fondezi. Rămâne să știm dacă nu împingi pesimismul puținel prea departe. La rădăcina argumentației dtaale cred că dau de ideea că umanitatea nu se schimbă, că eforturile pe cari pare că le face de câțiva ani pentru a se modifica, pentru a se «naționaliza», sânt condamnate la neputință: dta esti sever, d. e. față de Societatea Națunilor. Sânt și eu, de altfel, ca și dta, de părere că umanitatea nu s'a schimbat până acum decât puțin de tot și încet de tot, dar cine știe dacă o mare efortare de voință, îndeplinită în condițiile materiale nouă de tot nu i-ar da rezultate mult mai repezi și mai considerabile! Mă mărginesc a pune problema...»

Bergson e pesimist și el, dar vrea să micșoreze negrul prevestirilor lui G. Le Bon. Pledează pentru «o mare efortare de voință» a omenimii bolnave.

Se vor adevări prevestirile lui G. Le Bon sau Bergson?

Câtă vreme lozincile, cari stăpânesc popoarele și țările europene nu se vor desbăra de egoismul feroce, de fiară sălbatecă, spre binele comun, câtă vreme a face politică înseamnă la mulți a trage pe sfoară pe seamănuțu țau sau poporul învecinat, câtă vreme pe urma lozincilor existente se comentează faptele ca și când ar fi vorbe de nește trăsături interesante, de șah — pionii, cal, turn, rege, regină, șah, matt! — fără de colaborarea inimei față de orice pierdere — atâta vreme, oricât ar vrea să salveze ce mai e de salvat un om de bine ca Bergson, nebunia prevestită de G. Le Bon o să ne aducă la prăpastie, silindu ne să dansăm dansul macabru al morții; cu toții... De aceea: n'ar fi bine să deosebim lozincile bune de lozincile rele? H. P. P.

Poșta redacției

Dlui Dr. P. O. în Br. Convocările trimise le-am primit prea târziu pentru publicare.

Un învățător ortodox

care știe cântările bisericesti, primește pe lângă salariul dela stat, cost și cuartir gratuit dela preotul locului, din comuna Ormindea, tractul Zarand. (130 1—1)

Nr. 453/1923 prot.

(128) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa III Șesuri, protopopiatul Zarandului, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru venitele dela stat.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, ear concurenții cu observarea dispozițiilor reglementare se vor prezenta în vreo Duminică sau sărbătoare la biserică. Brad, la 24/VIII 1923.

Oficiul protopopesc ort. rom. al Zarandului.

Pompliu Pisso
protopop.

Nr. 416/1923 protop.

(129) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Vărd, din protopresbiteratul Agnitei, în baza ordinului consistorial dela 4 Iulie 1923 Nr. 5329 Bis. se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima lui apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele satorite în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs înzestrate cu documentele necesare să se înainteze subscrisului în terminul susindicat.

Concurenții după prealabila încuviințare a protopresbiterului să se prezenteze în vre'o Duminică sau sărbătoare la biserică din parohie spre a cânta și predica, eventual a și celebra. Angnita, 5 Sept. 1923.

In înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioachim Munteanu
protopop.

Nr. 502/1923

(88) 3—3

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a III. Deberlău, tractul Oituz, jud. Treiscaune, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B.

Concurenții vor înainta petițiile oficiului protopopesc al tractului Oituz, în terminul deschis, având a se prezenta înainte de alegere cu prealabila voe a adm. protopopesc, în vre'o Duminică sau sărbătoare, a celebra și liturghisi și a face cunoștință cu poporul.

Intorsura-Buzău, 22 Iunie 1923.

George Neagovici-Negoescu,
adm. protopopesc.

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află de vânzare următoarele

Tipărituri

Pentru școlile secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee și civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exhibite.
Tipărituri pentru bugetele școlare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor școlare.
Bilet de informație la însinuări pt. fiecare elev.
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru școlile primare:

Registre pentru absenții și clasificării.
Matricole școlare.
Cronica școlară.

Faceți-vă membri la Societatea română de înmormântare din Sibiu (întemeiată în anul 1900)

ca să vă asigurați pentru cazul morții un ajutor de înmormântare de 500 lei până la 4000 lei în cele mai ușoare condițiuni. — Membru poate fi oricare cetățean al României, bărbat sau femeie, dela vârsta de 25 ani în sus.

Societatea aceasta s'a întemeiat în anul 1900 și a plătit până acum ajutoare de peste 100.000 lei. Președinte: Timotei Popovici, profesor, secretar Ioan Marcu, conducătorul librăriei arhidiecezane, casier Patriciu Marcu, exactor arhidiecezan.

Inscrieri se pot face în fiecare zi la casierul societății, strada Mitropoliei 45

(Edificiul Librăriei arhidiecezane)

(75) 7—10

Prima fabrică română de stampile

Oct. L. Vestemean

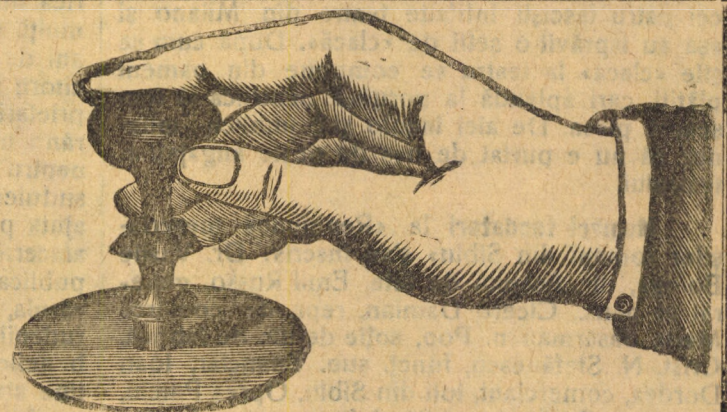
Sibiu, strada Tribunei Nr. 14

Execută tot felul de stampile din cauciuc, diferite medalioane, precum și sigile din metal pentru sigilarea cu ceară, mașini de numerotat și cu data zilei din metal, și orice lucrări ce se țin de branșa aceasta.

Comandele să se adreseze la „Librăria Arhidiecezană”, Sibiu, str. Mitropoliei 45, sau direct la fabrică. Cu toată stima

145

Oct. L. Vestemean.

Tipografia și Librăria arhidiecezană în Sibiu

TIPOGRAFIA

bogat asortată cu litere și 4 mașini, instalate cu motori electrici, se recomandă pentru tipărirea de:

cărți didactice, literare, tipărituri pentru bănci: acții, libele de depuneri, bilete de cununie, logodnă, vizită, anunțe funebre, cum și orice alte lucrări

:-: pe lângă cele mai favorabile condițiuni. :-:

LIBRĂRIA

aranjată cu toți articlii necesari pentru trebuințele bisericesti-școlare și anume:

cărți rituale și literare bisericesti, precum și toate Bibliotecile apărute până acum, cărți literare, harte geografice, globuri terestre, rechizite de scris și desemn, etc. etc.

Serviciu prompt și conștient; la comande mai mari se acordă toate favorurile posibile.

==== Cataloge despre cărțile din librărie la cerere se trimit gratuit și franco. ====